

DET NYE INNTEKTSSYSTEMET FOR KOMMUNENE

Av Tor Knudsen

INNLEDNING

RVs landstyre møte i februar/83 vedtok å gå mot forslaget om å innføre et nytt inntektsystem for kommunesektoren (NOU:15/82). Bl.a. mente landstyret at det foreslåtte inntektsystemet vil være som hånd i hanske for et borgerskap med stadig nye framlegg for nedskjæringer i offentlig sektor. Argumentene borgerskapet kjører om økt lokalt demokrati mener landstyret i korthet innebærer større rett til å bestemme over stadig færre ressurser - og organisert på en sann måte at statens rolle blir tildekket. Et annet argument for det nye inntektsystemet har vært det såkalte "ansvarsfordelingsprinsippet", dvs. at det organ som iverksetter et tiltak også skal ha det økonomiske ansvaret. Som jeg skal vise seinere i denne artikkelen vil dette bl.a. føre til svære geografiske forskjeller, at det i enda større grad enn i dag vil være variasjon i tilbud som kultur, daghjem, fritidsklubber, hjemmehjelp osv.

Denne artikkelen er i store trekk den innledningen jeg holdt på landstyremøtet.

EN MENGDE UTREDNINGER.

Da fanden ville at intet skulle skje, satte han ned en komitee. Ordtaket holder ikke mål. Riktignok vrir det av eksempler på komiteer som ikke får gjort noe særlig, som bremser osv. Men like forbanna er det sant at diverse komiteer produserer argumenter som borgerskapet trenger. Både NOU:9 og NOU:15 er gode eksempler på akkurat det.

I 1971 ble "Hovedkomiteen for reformer i lokalforvaltningen" oppnevnt. Tilsammen har denne komiteen produsert rundt 15 ulike utredninger på disse 12 åra, bl.a. utredningen som førte til rammefinansieringsordningen for fylkets helsestell, forslag om nytt inntektsystem for fylkeskommunen, og nå: forslag om nytt inntektsystem for kommunene.

Denne artikkelen vil i all hovedsak konsentreres om NOU:9/82: "Kommunaløkonomisk styring" (Fostervollkomiteen) og NOU:15/82: "Nytt inntektsystem for kommunene".

BESTILLINGSVERK.

Ved hver oppnevning av komiteer foreligger det en kongelig resolusjon. I resolusjonen for Fostervollkomiteen står det bl.a. "Raske omskiftninger i landets økonomi har gjennom de siste åra gjort det nødvendig å gjennomføre tiltak for å dempe veksten i kommunesektoren....."
"Dei innstramningstiltaka som vart sett i verk i løpet av 1978 fekk berre delvis verknad på det kommunale aktivitetsnivået same året....."
"Likviditeten har vore trong i mange kommunar det meste av året (-80)"

Fostervollkomiteens mandat var ikke å finne fram til kommunenes reelle behov - og deretter foreslå de nødvendige bevilgningene skulle gis. Derimot skulle komiteen bl.a. finne ut hvorfor så mange kommuner fikk økonomiske problemer, og "gje kommunane og fylkeskommunane betre høve til og føresetnader for å styre sin økonomi". (NOU:9 s.7-8)

Fostervollkomiteen foreslår bl.a. å la kommunene sjøl få større ansvar for egen økonomi, ved bl.a. å ta bort det meste av statlige sektortilskudd, de foreslår å innføre nye avgifter/egenandeler på offentlige tjenester, og øke dem dersom de allerede finnes. Forutsetninga i følge komiteen må være at avgiftene/egenandelene er så store at de får reell betydning for brukerens valg.

NOU:15/82 foreslår på sin side et inntektsystem helt i tråd med både statsmakta og Postervollkomitéen intensjoner. Så sjøl om de to komitéene har fått ulikt mandat og forksjellig mannskap, så må de sees på som siamesiske tvillinger. Og statsmakta har fått svar som bestilt - nye argumenter når offentlig sektor skal raseres.

ØKONOMISK KRISE.

Krisa skjerper jakta på maksimal profitt, dvs. kapitaloverføringer dit fortjenesten er størst. Hverken helsestell eller fritidsklubber gir synlig kortsiktig gevinst for borgerskapet. At borgerskapet setter inn støt for å trekke kapital ut frå offentlig sektor, er helt i tråd med kapitalismens økonomiske lover.

Fram til 1978 økte stort sett overføringene til offentlig sektor, men da regjeringa Nordli samme år la fram tillegg til langtidsbudsjettet, ble det DNAs offisielle politikk å senke arbeidsfolks kjøpekraft, og å stramme inn på økonomien i kommunesektoren. Et annet nærliggende eksempel er utviklinga i boligfinansiering. Den eksplosjonen i boliggifter vi har sett de siste åra, skyldes i all hovedsak direkte statlige tiltak som redusert avdragstid, høyere rente og redusert arealtilskott.

Da lov om sykehus ble vedtatt i 1969 ble det innført en statlig refusjon på 75% av godkjente driftsutgifter. Meninga var å øke denne til 80% i 1973 og videre til 85% i 1975. Om dette står bl.a. følgende i NOU:22/1977:Finansiering av helseinstitusjoner:
"Et av hovedmotivene for den nye finansieringsordningen (75-80-85% min mrk.) var å muliggjøre og stimulere til nødvendig modernisering og til utbygging av institusjonene på bred og differensiert basis. I så måte har ordningen virket etter sin hensikt, idet den utvilsomt har vært en viktig faktor bak den sterke utbyggingen av helseinstitusjoner de siste 5-6 årene, kvantitativt og kvalitativt."

Men det koster å være kar, og når folks reelle behov i stor grad legges til grunn for investeringer og drift går det over alle støvleskaft. Samme utredninga fortsetter videre:
"...Men den uventet store belastning på folketrygden førte i 1972 til endringer i de nevnte lover, med fastfrysing av refusjons-satsen på 75% inntil videre.....
"De sentrale myndigheter kom ellers etter hvert til at så lav egenandel som 25% dekning av utgiftene på det lokale plan.....
"...ikke oppmuntrer til ressurs sparing og behandling av pasienter på laveste effektive omsorgsnivå".

Seinere ble refusjonsatsen satt ned til 50%, for så å bli avsløst av systemet med rammefinansiering til helsesektoren, noe som ytterligere har muliggjort nye innstramninger og nedskjæringer.

På samme måten kan vi finne en lang rekke eksempler på redusert statlig støtte til kommunale og fylkeskommunale tiltak. Dette har både ført til dårligere tilbud for folk flest, og til kriseramma kommuneøkonomi. Men til tross for disse innstramningene går det hele altfor seint. Det brukes fremdeles alt for mye penger, og bl.a. organiseringa av overføringene mellom staten og kommunesektoren gjør det vanskelig å stramme inn så det virkelig monner.

KOMMUNESEKTOREN - VIKTIG DEL AV STATSAPPARATET.

Det er kommunesektoren som står for det meste av offentlige tjenester, som barnehager, skoler, sjukehus, sjukeheime, sosialhjelp, brannvern, feiervesen osv. Det meste av dette er regulert i lovverket, mens noe (som kultur/fritidsklubber og hjelp i heime) ikke er det. Kommune finansierer disse tiltaka dels ved skatteinntekter og dels ved øremerka tilskott til de enkelte formåla.

ORGANISERINGA AV KOMMUNEØKONOMIEN

Etter det måværende systemet har kommunene 5 ulike typer inntekter: skatt, skatteutjamning, statlige driftstilskott, statlige investeringstilskott, salg- og leieinntekter.

A. Skatt.

Både skatteprosenten og fradragsreglene fastsettes av staten. Når staten f.eks. endrer reglene for skattefri banksparing, kan dette få svære konsekvenser for kommuneøkonomien. Anslag viser at kommunesektoren tapte 400 millioner kroner på dette i 1982.

Kommuneskatten utgjorde i 1975 omlag 75% av kommunene sine samlede inntekter, i 1981 var dette redusert til 61%.

Regjeringa sitt økonomiske opplegg for 1983 går ut på at verdien av skatteinntektene skal skrumpe raskere enn reallønna. Dette blir bl.a. ordna ved endringer i fradragsreglene.

B. Skatteutjammingsfondet.

Tilskottene her blir fordelt av kommunal- og arbeidsdepartementet på grunnlag av stortingsvedtak i juni hvert år. Størrelsen på tilskottene varierer sterkt fra kommune til kommune, så sjøl om tilskottene samlede ikke utgjør mer enn 5,6% av kommunene sine inntekter, er de svært viktige for en del kommuner.

C. Statlige driftstilskott.

Det finnes i dag omlag 30 ulike driftstilskott fra staten til kommunene. Tilsammen beløper disse seg til godt og vel 5 milliarder kroner, noe som utgjør omlag 23% av kommunene sine samlede inntekter.

Det uten sammenligning største og viktigste tilskottet er til skolen, dette utgjør omlag 2/3 av alle statlige driftstilskott. Etter dette kommer hjelpeordninger i hjemmene som rundt regna tar 10% av de samlede tilskottene. Den tredje største gruppa er driftstilskott til barnehager og fritidsheimar som er nesten like store som hjelpeordninger i heimene. De andre tilskotta er stort sett små greier, men som sikkert kan være helt nødvendige for konkrete tiltak rundt om i mange kommuner, f.eks. tilskott til oppsøkende virksomheter (uteseksjoner).

D. Investeringstilskott fra staten.

Her er det 10 ulike tilskottsordninger. Viktigst er tilskott til avfallsanlegg. Ellers litt til skole (20mill.), litt til sivilforsvar (21mill.), kaianlegg (2mill.) og havnetjenester (8,2mill.).

I 1981 ble det gitt 345 i statlige investeringstilskott til kommunene, noe som er en liten del av de kommunale investeringene. NB! Så godt som alle investeringer i helsesektoren går over fylkesbudsjetta - og faller utafor dette.

E. Salgs- og leieinntekter.

Dette er den inntektsposten kommunene rår over sjøl. I 1981 utgjorde dette 2,2 milliarder eller 6,5% av de samlede kommunale inntektene. Det har vært en del statlige restriksjoner på hvor mye ulike gebyr og avgifter kan økes, disse restriksjonene er nå i all hovedsak opphevd. Til tross for dette kan umulig denne posten bli den store inntektskilden for kommunene.

SEKTORPOSTENE - ET PROBLEM FOR STATSMAKTA.

Innafor et område som sosialsekoren er det en rekke ulike tilskottsordninger, som f.eks. tilskott til hjelpetiltak for vanskeligstilte gravide og mødre, til oppsøkende virksomhet, til sosial omsorg, til reduksjon av boutgifter, til hjelpeordninger i hjemmene m.v.

Tilskottene er ulikt organisert, fra faste prosentvise tilskott som til husmorvikarer og til oppstartingstilskott til oppsøkende virksomheter. Felles er at disse tilskotta bare utbetales dersom kommunen faktisk driver den type virksomhet tilskotta er beregna til å dekke. Dette har ført til at kommunene har satt i gang en del brukbare og nødvendige tiltak, og de statlige sektortilskotta har vært gode argument som faggrupper/interessegrupper har kjørt på i kampen for nye tiltak.

Men i ei tid med ønske om tilstramming av kommuneøkonomien blir disse nødvendige og bra tiltaka så altfor dyre for borgerskapet, og de ulike tilskottsordningene vanskeliggjør nedskjeringene. At søkelyset først og fremst settes på disse overføringene er derfor helt naturlig.

Opp gjennom åra er det produsert ulike forslag for å løse dette. Ett har vært å sektorisere tilskottsordningene, slik at sosialsektoren fikk ett, skolesektoren ett osv. Det var denne ordninga som fikk gjennomslag i og med innføringa av rammetilskott til fylkets helsetjeneste. Konkret for kommunene vil ei slik ordning føre til at sosialsektoren får en pott statlige midler som kan brukes ut fra kommunens egne prioriteringer, og altså ikke øremerka tilskott til hjemmehjelp, utekontakter, bostøtte m.v. som idag. Det samme for skolen som da ikke lenger vil få øremerka tilskott til spesialundervisning, undervisning av fremmedspråklige osv. Jeg har stort sett de samme innvendingene mot dette forslaget som til det som lanseres i NOU:15, og som jeg kommer tilbake til seinere.

For dette forslaget er nå erstatta med den nevnte NOU:15, men der gjennomføringa kan skje sektorvis først - for så etter hvert å samle alle tilskottene i en stor sekk.

HVA INNEBÆRER FORSLAGET OM NYTT INNTEKTSYSTEM FOR KOMMUNENE?

1. Det nåværende skattesystemet skal opprettholdes, dvs. at kommunene også i framtida vil hente størstedelen av inntekta herfra. Her regnes både inntekts- og formueskatt.

2. Det nåværende skatteutjæmningsfondet og de nåværende stats-tilskotta skal samles i et nytt skatteutjæmningsfond - som i følge forslaget skal ta utgangspunkt i samme overføringsnivå, dvs. at framlegget ikke skal føre til samla mindre sum til kommunene enn nå.

Størrelsen på de totale overføringene fra stat til kommune skal hvert år vedtas av stortinget. Reglene for fordeling mellom kommunene skal i overveiende grad skje ut fra faste kriterier (folketall, aldersfordeling, skatteinntekt pr. innbygger, mindre kommuner). En mindre del skal fordeles etter skjønn, av kommunaldepartementet etter tilråding fra fylkesmannen.

3. Kommunene "kan regne med" at staten fortsatt vil bidra med finansiering av visse investeringer.

4. Kommunenes egne inntekter vil bli som nå.

NOEN KONKRETE EKSEMPLER.

- idag gis det spesielt statstilskott til alternativ undervisning for elever som er fritatt for kristendomsoppl ring. foreslås tatt inn i det nye inntektsystemet
- tilskottet som idag gis til spesialundervisning foreslås også tatt inn i det nye inntektsystemet.

NOU:15 inneholder en rekke framlegg som berører skolesektoren. L rerorganisasjonene har sendt ut en motmelding både til NOU:15 og NOU 27 "Kirke- og undervisningsdepartementet, funksjonsfordeling og administrasjonsordninger". Denne motmeldinga kom etter at landstyremetet behandla NOU:15. Motmeldinga kan bestilles av lærerorganisasjonene (Norsk Lærerlag, Norsk Lektorlag, Norsk Fagl rerlag, Skolenes Landsforbund, Norges Handelsl rerlag, Norsk Spesiall rerlag, Maritim L rerforening)

- statstilskott til skoleskyss avvikles
- statstilskott til kommunale musikkskoler avvikles
- statstilskott til hjelpeordninger for hjemmene avvikles
- statstilskott til vanskeligstilte gravide og mødre avvikles
- statstilskott til reduksjon av boutgifter avvikles
- statstilskott til barnehager og fritidshjem avvikles.

Det vil føre for langt   ta alle de statstilskottene som skal avvikles i samband med innføring av nytt inntektsystem. For den som har eller bestiller seg NOU:15 finnes denne gjennomgangen på side 67-110.

I noen ganske få tilfeller anbefaler komite en at statstilskott opprettholdes, eventuelt "inntil videre". Dette gjelder bl.a.

- driftstilskott til s rlige tiltak for innvandrere og til samisk tolketjeneste
- statstilskott til oppsøkende virksomheter
- statstilskott til krisesentra

Det har vært en rekke dissenser i komite en, ikke minst har Per Eggum Mauseth (~~Kierretten PEM~~) ført mange i pennen. Dette er ikke dissenser som rokker ved framlegget av nytt inntektsystem som sådant, men som gjelder ønsker om bedre og mer langvarige overgangsordninger for en del statstilskudd. Når det gjelder PEM sin rolle i utvalget for rving kommer jeg til det seinere.

NOEN ARGUMENTER FOR INNFØRINGA AV DET NYE INNTEKTSYSTEMET:

1. Statlig styring er unødvendig
Et argument som går igjen til det kj dsommelige i NOU:15, er at statstilskotta ikke er nødvendig for   sikre statlig styring. F.eks. brukes dette når statstilskottet til spesialundervisning foreslås tatt inn i det nye inntektssystemet. Komiteflertallet sier bl.a. følgende "Grunnskoleloven og tilhørende forskrifter sikrer funksjonshemmede barn og ungdom like muligheter for en fullverdig spesialundervisning og gir staten tilstrekkelig styringsrett." (NOU15:82, s.80)

I innstillingens sammendrag står følgende om statlig styring: "Komiteen erkjenner at det trenges sentral styring når det ut fra nasjonale målsettinger er nødvendig   få alle kommuner til   gjennomføre bestemte oppgaver". (side 8.) I de sakene komite en foreslår   k tte ut statstilskottet argumenteres det med at denne styringa ikke er nødvendig,

2. ØKT LOKALT DEMOKRATI

Komiteén understreker at prisnippet om kommunalt sjølstyre innebærer at kommene sjøl skal avgjøre hvordan de vil løse sine oppgaver, og at staten i større grad enn i dag må akseptere at kommunene gjennomfører pålagte oppgaver på ulik måte. Pålegg om lik gjennomføring må ikke gis uten at nasjonale hensyn gjør det tvingende nødvendig.

Forslaget om nytt inntektsystem vil etter komitéens mening gi kommunene større muligheter til å løse oppgavene ut fra lokale forhold og ønsker. Videre vil det gi kommunene mer reelt demokrati fordi kommunestyret får større makt til å disponere pengesekken. Lengst i denne argumentasjonen går vel Per Eggum Mauseth når han i en dissens sier følgende: "Overføringsordningene er for mye knyttet til bestemte tilskottsordninger. Dette svekker den kommunale og fylkeskommunale handlefrihet, og fører til en apolitisk situasjon lokalt der de politiske motsetningene reduseres til konflikter mellom lokalsamfunn og staten om flere penger i stedet for en seriøs prioritering av ressurser." (s.57)

3. GIR RIMELIGERE LØSNING

Et problem for staten er at kommunene ikke alltid velger den rimeligste løsningen. Når staten f.eks. yter 75% av midlene, er kommunene mer slepphendte med utgiftsida enn om de betalte alt sjøl. Dette er et argument som har gått i gjen i diverse utredninger, f.eks. om finansieringa av fylkets helsetjeneste, der komitéen slår fast at det ikke alltid velges laveste, effektive omsorgsnivå. Noe fylkene ble pent nødt til da pengesekken skrumpa og retten til å bestemme sjøl økte.

4. FORENKLINGER

Komiteén mener at det nye systemet vil være langt enklere å håndtere enn det nåværende. Dette gjelder både for statsmakta og for kommunene sjøl. På grunn av de mange ulike overføringsordningene smuldrer statens sentrale grep om kommuneøkonomien bort, de enkelte fagdepartementene stimulerer til kommunale tiltak langt utafør finansdepartementets kontroll. Det foreslåtte nye inntektsystemet vil gjøre det økonomiske forholdet mellom stat og kommune langt mer oversiktlig og lettere å kontrollere. Kommunene vil også få det enklere, de vil i større grad enn i dag vite hva det er å rutte med.

5. DET FINANSIELLE ANSVARSPRINSIPP.

"I hovedtrekk går dette ut på at det organ som har ansvar for å gjennomføre en oppgave, også skal ha det fulle ansvar for finansieringen." (side 53) Dette er for såvidt et argument som dekkes av flere førnevnte, både økt lokal-demokrati, forenklinger og rimeligere løsninger. Men det er viktig å merke seg selve begrepet, det er blitt et salgs sesamord i lanseringa av nye reformer i lokalforvaltninga.

NOEN ARGUMENTER MOT INNFØRINGA AV DET NYE INNTEKTSYSTEMET

1. Statlig styring er nødvendig på en rekke områder.

Jeg vil i likhet med komitéen gå i mot en statlig detaljstyring overfor kommunene, der kommunene ikke har annet å gjøre enn å sette statlige planer ut i livet. Men i motsetning til komitéen mener jeg statlig styring er helt nødvendig for å få gjennomført nødvendige tiltak lokalt.

Et eksempel på dette er barnehageutbygginga. Etter min mening skal staten pålegge kommunene utbyggingsplikt - og statlig finansiering, dvs. øremerka tilskott til dette. Hverken unger eller foreldre skal være avhengige av lokale politiske forhold i et så viktig spørsmål som barnehageplass!

Et annet eksempel er kommunale musikkskoler, ikke den store saken i og for seg, men i trange økonomiske tider er det denne typen tiltak som blir radert ut. Øremerka tilskott ville sikre et bra og nødvenig lokalt tiltak som musikkskolene er.

Dersom den statlige styringa reduseres i pakt med komitéinnstillinga, blir geografri og bosted i enda større grad avgjørende for om folk får daghjems plass, hjelp i hjemmet, bostøtte, fritidsklubb etc.

Komitéens argument om at statens styringsrett er sikra gjennom lovverket holder ikke. Et godt eksempel på det er undervisninga av funksjonshemma unger. Sjøl om skoleloven og diverse forskrifter formelt gir staten styringsrett, veit vi at funksjonshemma ikke akkurat er de høyest prioriterte gruppene. Og i trange økonomiske tider, med stadig statlig innstramning av kommuneøkonomien, er det nettopp de svakeste gruppene som faller ut. Derfor trengs statlig styring på en rekke områder, enda mer i dag enn for 10 år siden.

Poenget er ikke først og fremst at staten ønsker mindre styring, men de ønsker mindre utgifter. Ved å øke det lokale sjølstyret, kan de både skjære ned på bevilgningene og overlate bikkjelslagsmålet til kommunestyret og fylkesting.

Vårt krav må være at folks rett til viktige fellesgoder skal være uavhengig av geografi og lokale moralbegreper. Det vil igjen si statlige pålegg og finansiering.

2. Økt lokalt demokrati.

I følge Per Eggum Mauseth fører tilskottsordningene til apolitiske forhold i kommunestyret og fylkesting. Det nye inntektsystemet vil derimot føre til mer seriøse debatter og prioriteringer. Nå understreker PEM at kommunesektoren må tilføres tilstrekkelige ressurser. I det minste et fromt ønske. Vi kan imidlertid ikke løsrive forslaget om nytt inntektsystem fra den økonomiske og politiske virkeligheten. At borgerskapet skal være interessert i å opprettholde dagens nivå i offentlig sektor er det ikke snakk om. Tvert om peker alt i retning av ytterligere rasering. Å kutte ut statlige sektoroverføringer og bidra til "seriøse prioriteringer" lokalt, gir større formell rett til å styre statlig nedskjæring. Folks behov dekkes ikke gjennom at debattene i kommunestyret blir mere seriøse, men ved at det bevilges penger til daghjem, hjemmehjelp, fritidsklubber osv. Og da er det mindre viktig hvor pengene kommer fra.

Spørsmålet vi må stille er hva slags forhold kommune og stat står i forhold til hverandre. Er dette to uavhengige størrelser som i hovedsak slåss om bevilgninger og makt? Nei, såvisst ikke. Kommunene er statsapparatets forlengte arm, statens lokale representant. Staten har overlatt løsningen av en rekke fellesgoder til kommunestyrene (og fylkestinga). Borgerskapets problem er at kontrollen med lokalforvaltningen er for dårlig, og at dette vanskeliggjør nedskjæringene. På denne måten ser vi at det til tider oppstår motsigelser mellom kommune og stat. Men hovedsida er enhet, ganske enkelt fordi de begge er deler av borgerskapets statsmakt, med oppgave å styre kapital dit borgerskapet kan hente ut den største profitten. Det økte lokaldemokratiet det snakkes så varmt om vi gjøre det lettere for borgerskapet å løse akkurat denne oppgava.

3. GODE LØSNINGER FRAMFOR BILLIGE.

Jeg har ikke grunnlag for å vurdere om kommunesektoren velger for dyre løsninger. Når det snakkes om å velge riktig omsorgsnivå, så er jeg enig så langt at det er tull å legge beinbruddspasienter på intensivavdeling. Det er også riktig at mange sykehuspasienter med fordel kan flyttes til sykehjem. Men dette betyr en sterk økning av sykehjems plasser - og det er det ikke penger til.

Hvis vi ser på helsevesenet er det sann i dag at mange pasienter venter i måneds- og årevis på å få utført enkle, men helt nødvendige operasjoner. Særlig gjelder dette hofteskader, ryggskader osv. Det finnes så godt som ingen beredskap i Norge for brannskader. Det er faktisk en skrikende mangel på en rekke helt nødvendige tiltak innafor helse og sosial.

Når det da legges hovedvekt på at det velges for dyre løsninger, ser jeg på det som et bevisst forsøk på å lure seg unna ansvaret, og legge skylda på lokal udugelighet. Den finnes helt sikkert, men er ikke hovedsida.

Vi må til enhver tid gå inn for de ordningene som på best mulig måte sikrer befolkningas rettmessige krav. Det nye inntekts-systemet plasserer ansvar og skyld lokalt, og lar staten få fri.

4. MULIGHETER FOR POLITISK KAMP.

Alt tyder på at vi i tida som kommer må slåss for å beholde de fellesgodene vi i dag har, mot stadig hardere angrep på daghjem, fritidsklubber, husmorvikarer osv. I den kampen som har vært ført til nå, har de statlige tilskottordningene vært bra å ha. Mange brukbare tiltak er satt i gang fordi staten hadde øremerka midler til akkurat dette tiltaket, og kommunesyrets muligheter til å sette uteseksjon opp mot eldreomsorg har dermed vært svekka. Det nye inntektsystemet vil helt sikkert føre til at de svake gruppene i større grad settes opp mot hverandre. Dette vil gjøre den politiske kampen vanskeligere, helt i tråd med borgerskapets intensjoner.

NOEN PRESISERINGER.

Det er mye lettere å holde ei muntlig innledning, enn å skrive en artikkel om samme emne. Bl.a. fordi muligheten for oppklaringer i debatten forsvinner. Jeg skal derfor forsøke helt til slutt forsøke å presisere noen saker jeg mener er uklare.

Kommune/fylkeskommune/kommunesektor.

Kommune (eller primærkommune) brukes på Bergen, Oslo, Hamar osv. Kommunesektor omfatter både kommuner og fylkeskommuner.

NOU15 tar opp kommunene sitt inntektsystem. Det er tidligere levert en innstilling om fylkeskommunens inntektsystem. I prinsippet foreslås de samme reglene som for kommunene, men fordi NOU er kommet sist, inneholder denne en del forslag som sikrer likhet i det økonomiske opplegget for kommuner og fylkeskommuner. Når det gjelder finansieringa av skattefordelingsfondet foreslår NOU15 ei annen ordning både for kommuner og fylkeskommuner. Utredningen om inntektsystemet for fylkeskommunen er nr.44/79.

Som jeg har presisert i artikkelen, så foreligger det ulike forslag til hvordan kommunenes inntektsystem skal se ut, bl.a. at de statlige overføringene kan skje sektorvis. Sjøl om NOU:15 avviser dette forslaget, legges det opp til muligheter for å begynne på denne måten som et ledd i gjennomføringa av det nye inntektsystemet. Dette vil i så fall bety at sosialetaten får ett tilskott, og altså ingen særtilskott til spesielle tiltak.

Per Eggum Mauseth er SV-representant i Oslo bystyre, og han har satt i hovedkomitéen siden starten i 1971. I NOU:15 har han levert en rekke dissenser, bl.a. med helt riktige påpekninger om at de formelle reglene i lovverket ikke sikrer f.eks. lik rett til utdanning. Videre peker han på de samla ressursene til kommesektoren må økes slik at oppgavene kan løses på en forsvarlig måte. Til tross for disse, og andre utmerkta dissenser, sevlger han i prinsippet hele det nye inntektsystemet, fullstendig overbevist om hvor bra det lokale demokratiet kan bli. Det var nøyaktig de samme argumentene SV og Venstre brukte dra rammefinansieringsordninga for helsevesenet blei gjennomført.